

MÚSICA

Joan Amades

TEXT: LYDIA OROBITG

L'any 2009 s'escau el cinquantenari de la mort de **Joan Amades i Gelats** (Barcelona 1890-1959). Per aquest motiu, l'**Associació Cultural Joan Amades** ha impulsat la celebració d'un any homenatge al folklorista amb l'objectiu de donar a conèixer la seva obra i reivindicar-lo, també, com una de les figures cabdals del panorama cultural català.

Joan Amades va néixer el 23 de juliol de l'any 1890, en el sí d'una modesta família obrera barcelonina. La precària posició familiar va esdevenir molt greu i els pares van decidir enviar-lo a Bot, poblet de la Terra Alta, amb els avis paterns. En Joan s'hi va estar un període d'uns quants anys. Quan va tornar a Barcelona, mercès a l'interès del pare, en Joan va ingressar a l'escola Victor Hugo, on hi va estudiar fins el 1899. Del temps d'estudiant, cal destacar-ne dues característiques determinants de la seva existència humana i científica: una extraordinària memòria i una visió molt deficiente. La memòria li va permetre de suplir, en part, els problemes visuals. El fet que la cultura obrera i popular esdevingués la seva universitat es va refermar cap al 1905 quan va començar a participar en les activitats de la Secció d'Excursions de l'Ateneu Enciclopèdic Popular (AEP) de Barcelona. I és en el sí de l'Ateneu que el 1909 participa en el *Congrés Internacional Esperantista de Barcelona*. A partir d'aquest instant comença la seva campanya en pro de la divulgació de l'esperanto.

La pràctica de la recopilació i l'estudi del Folklore a Catalunya sempre ha anat molt unida a l'excursionisme. I és el 1916 que, la Secció d'excursions formà un *Esbart Folklòric*. D'aquesta manera, les excursions anaven sempre acompanyades de descripcions de festes i d'altres aspectes de la cultura tradicional. Amades en va ser un dels principals animadors.

El 1917 publicà el seu primer comentari de caràcter folklòric en la revista *Excursions* de la secció d'excursions de l'AEP i també participà en les activitats de l'*Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya*.

La seva tasca continuà, el 1921 amb un recull de *Cançons populars catalanes*, coincidint amb un cicle d'audicions de cançons populars, la primera de les quals fou el desembre de 1918, organitzat per l'Esbart Folklòric de la Secció d'Excursions..

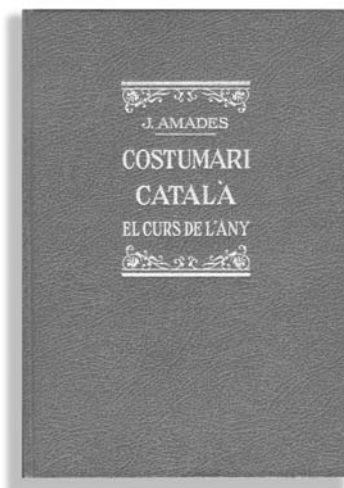
1890 - 1959 ==
2009 ANY
AMADES

Durant tota la seva vida es va relacionar amb investigadors de la categoria de Bosch Gimpera, Batista i Roca, Griera, que el van influenciar en la realització de la seva obra. Així, va iniciar la realització d'alguns vocabularis per l'*Atlas de Llengua Catalana* d'A. Griera.

En la configuració del seu nom "món folklòric" cal assenyalar també la influència primerenca d'Aureli Capmany i de Rossend Serra i Pagès, primera figura en el camp del folklore català en tot el primer terç de segle.

I ben aviat es va involucrar en totes les entitats, projectes o activitats que es feien en el camp de l'etnografia¹ catalana, que li permeté la recopilació de cançons, llegendes, rondalles,...de tota la geografia catalana, cosa que el feu voltar per tot Catalunya.

La seva obra és molt extensa i molt rica en el folklore de Catalunya. Cal destacar, *El Costumari Català (1950-1956)*, obra cabdal del gran folklorista català. Té com a subtítol *El curs de l'any*. És l'obra etnogràfica de referència per a qualsevol qüestió relacionada amb les tradicions i els costums a les terres de llengua catalana. Consta de cinc volums il·lustrats que ordenen els continguts seguint el curs de l'any, el pas de les estacions. >

Cançó de ball rodó

Joan Amades mor el 17 de gener de 1959, dia de Sant Antoni.

Els actes de celebració de l'Any Amades es van iniciar oficialment el 16 de gener d'enguany en un acte a la Sala d'actes del Departament de Cultura i mitjans de comunicació del Palau Marc i, on es va presentar la Biblioteca de Tradicions Populars de 42 volums reeditada en edició facsímil.

I el mateix dia dels 50 anys de la seva mort, a Sant Quintí de Mediona, municipi on té la seu la Fundació Joan Amades, es va fer el primer acte de l'Any Amades, amb la presència de la professora Ramona Violant, dels historiadors M. Teresa Sadurní i Joan Serra, els quals van glossar uns apunts biogràfics de l'eminent folklorista. L'acte es va cloure amb la presentació del curt filmat per Raül Comtel, a Sant Quintí i amb actors del propi municipi, sobre una rondalla d'Amades.

Durant tot aquest any estan previstos una sèrie d'actes relacionats amb el món de Joan Amades. Hi podem trobar exposicions, conferències, presentacions de llibres... Tots els actes estan organitzats per entitats que s'han adherit a l'Associació Cultural Joan Amades amb l'interès de donar suport al reconeixement d'aquest gran folklorista català. Tots els actes estan publicats a la pàgina web de l'Associació Cultural Joan Amades i totes les entitats o persones individuals que es vulguin adherir, ho poden fer a través de la mateixa pàgina. (www.joanamades.cat)

(1) L'etnografia és la disciplina que descriu els costums i tradicions del poble en antropologia. El seu ús s'ha estès a la recerca qualitativa o l'estudi de casos, on l'etnografia és el primer pas per a l'anàlisi. El nom ve d'"etnos" (dins en grec) i "grafia" (escriure), ja que intenta descriure una realitat des del punt de vista dels participants i no sols des de l'observador extern (que inevitablement modifica allò que estudia). Les etnografies obtenen les dades a partir de filmacions, entrevistes i similars